

VIJFTIG JAAR BONDEN

Onder het stof vandaan

H.S. Nederveen-van Veelen

Bij een jubileum ontkom je er niet aan achterom te kijken. Je duikt eens in oude notulenboeken, je snuffelt door oude bladen. En je hebt in je achterhoofd: zou iemand in onze tijd nog wel geïnteresseerd zijn in die stoffige zaken van vroeger? Eenmaal aan het lezen, raakte ik al gauw geboeid. Die vrouwen van toen waren heus niet zo achterlijk. Voortvarend werden verenigingen opgericht, de bond ging van start, nog maar net een half jaar na de bevrijding. De mensen moeten nog midden in de puinhopen van de oorlog hebben gezeten, de distributie van noodzakelijke levensbehoeften was nog volop aan de gang. Dat die vrouwen daar dan al tijd voor en zin in hadden! De wederopbouw was niet alleen gericht op materiële, maar zeker ook op geestelijke zaken.

Opnieuw

In januari 1946 werd de Bond van Verenigingen van Gereformeerde Vrouwen opgericht. In maart verscheen al het eerste blad, nog zonder naam: *Mededelingen*. 'Misschien valt het u wat tegen nog zo'n eenvoudig blaadje te ontvangen en had u al een beetje op een eigen orgaan gerekend'. 'Het mag ons verheugen dat we al weer zover zijn dat we contact hebben door dit mededelingenblad. We staan immers weer helemaal aan het begin van de Bondsorganisatie. Want, hoezeer we ook de pretentie voeren (...) het Bondswerk voort te zetten, toch betekent dit in de praktijk niet anders dan opnieuw te moeten beginnen. We hebben niets meer, geen bezittingen, geen organisatie. Maar daarom treuren we niet! (...) We moeten maar een geheel nieuwe organisatie opzetten, met een andere naam en nieuwe plannen en werk. Daardoor voorkomen we heel wat gehaspel en gewrijf. We bouwen aan ons eigen kerkewerk'.

Een klein stukje wordt gewijd aan het mededelingenblad van de 'oude' (synodale) Bond. '... Daarin doet het Bondsbestuur mededeling van hetgeen er in onze kring is gebeurd. Echter op een manier dat we ons vol verbazing en bedroefd afvragen: hoe is het mogelijk! Hoe kan een Bestuur zó voorlichten, zó scheef en verdraaid iets doorgeven. Nu is het onze bedoeling niet er hier op in te gaan, we kunnen onze plaatsruimte wel beter gebruiken. Bovendien er wordt met het Bondsbestuur over gecorrespondeerd. (...) Laten we onze kracht niet zoeken in het bestrijden van anderen naar buiten, ook al worden de dingen daar scheef getrokken, maar laten we werken naar binnen'.

Dát noem ik nog eens wijsheid!

Propaganda

Sterk wordt erop aangedrongen propaganda te maken voor de Bond. Aan alle kerkeraden werd het eerste nummer ook toegezonden, ter kennismaking, maar daarbij werd hun toegevoegd: 'Dat een goed verenigingsleven van grote waarde is voor de opbouw van ons kerkelijk leven, daarover zijn we het geloof ik wel eens'. (Die zekerheid heeft tegenwoordig niet iedereen meer.) 'Mogen we bij de ambtelijke bearbeiding der gemeente rekenen op uw medewerking hierin, dat u wijst op het belang ook van een eigen Vrouwenvereniging en zo de oprichting stimuleert'.

Tenslotte bevat het eerste nummer nog een lijst van aangesloten verenigingen. Is uw vereniging ook al vijftig jaar lid?

Bondsdag

Het tweede nummer in mei staat vol over de bondsdag, die gehouden zal worden op 18 juni in Enschede. Dat was voor de meesten ver weg. Toch worden allen opgeroepen als 't enigszins kan, te komen. 'Maar zo eenvoudig is dat niet ... Moeders moeten hierdoor twee nachten uit hun gezin, anderen moeten hun werkkring verlaten... Zeker, de mannen en vaders zullen 't ons ook niet allen even gemakkelijk maken, maar wij vrouwen kunnen pleiten voor onze zaak'.

De organisatie werd ook groot opgezet. Een heuse begroetingsavond was op touw gezet. De morgenvergadering was gepland voor Huishoudelijke Zaken, waarin statuten en huishoudelijk reglement moesten worden aangenomen, een definitief bestuur gekozen en andere zaken geregeld.

In de middagvergadering volgde dan het referaat van ds. P.K. Keizer te Groningen, maar waarover dat ging, heb ik niet kunnen achterhalen. Na afloop van de vergadering konden de dames nog kiezen uit drie uitstapjes: een rit door Enschede van twee uur voor *f* 1,- of per touringcar naar Bad Boekelo (Zee op de heide) voor *f* 1,50 of een bezoek aan het Twents Museum (kosten 15 cent).

Politiek

Verder in dit nummer een lang artikel over politiek. '... In onze tijd een kwestie van beginsel om ook als vrouwen ons voor

die dingen te interesseren, niet uit emancipatiezucht...'

Voornamelijk over het algemeen kiesrecht: mogen vrouwen gaan stemmen? Opvallend: zonder meer wordt gesproken over het Anti-Revolutionaire Program. Niets te bespeuren van een ethisch conflict.

Samenwerking, ook toen al?

Dan volgt in oktober opeens het *Maandblad* van de Bond van Mannenverenigingen op Geref. Grondslag en van den Bond van Verenigingen van Gereform. Vrouwen. Een gemeenschappelijk blad, 'omdat zij menen dat dit mogelijk en zelfs nodig is. Ook in de kring van ons vrijgemaakten dreigt het gevaar, dat het aantal bladen legio worden zal'. Ook toen al. Een hoofdartikel van ds. H. Knoop, vol woorden als 'binding aan leeruitspraken', 'Woordverlating' en 'deformatie'. De slotlinea wekt verbazing: 'Welnu, ook in onze mannenverenigingen hebben we een betekenisvol middel uit de hand des Heren ontvangen tot Schriftonderzoek...' Tot viermaal toe wordt alleen gesproken van mannenverenigingen. Tellen de vrouwenverenigingen niet meer mee?

Het blad wordt verder geheel gevuld met een bijbelstudie en een schets over de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Na wat bestuursmededelingen van de Mannen volgt op de achterste pagina nog een stukje van de Vrouwenbond over de plaats van de bondsdag in 1947. Zo ook nummer twee: een blad gevuld met drie schetsen, met een halve achterpagina voor de vrouwen.

Er volgen dan nog drie gemeenschappelijke nummers, die op dezelfde manier worden gevuld, totdat de samenwerking over is. 'Dat is toch wat! Nog geen jaar geleden ... samen een maandblad .. en nu? 'De vrouwen hebben het met ons uitgemaakt', zeggen de mannen. ... Er heerst wederzijds begrip en een goede verstandhouding, maar ... praktische bezwaren, voornamelijk in ons vrouwenkamp. 'We willen een eigen vrouwenblad, de schetsen zijn ons te moeilijk en het geheel is te onvrouwelijk'.

Waar heb ik dat toch meer gehoord? Toch zeggen we nu niet meer dat de schetsen 'niet passen bij het bevattingsvermogen van de vrouwen'.

Rondom het Woord

Opvallend is de grote verandering in het nieuwe blad. De vrouwen hebben direct een naam aan het blad gegeven: RONDON HET WOORD. De inhoud is ook goed bekeken: er wordt gewerkt aan eigen schetsen, geschikt voor vrouwen. Er komt een vragenrubriek, een rubriek over opvoeding, een soort Rondblik en 'De bondsklok luidt' met mededelingen van het bestuur. En propaganda: 'Propaganda maken zullen we dus allen, maar bedenk steeds, dat de beste propaganda zal spreken uit onze innerlijke rijkdom des geestes; uit de trouw en de liefde en de ijver en nauwgezetheid en de bereidwilligheid en de ernst waarmee wij onze taak op de vrouwenvereniging vervullen'.

In die roeping zijn zij verder aan het werk gegaan met als doel: 'de eer van onze God en Koning, de komst van zijn Rijk, de bouw van zijn Kerk'.

Stoffig? Niet bij-de-tijd? We mochten willen dat bij ons hetzelfde enthousiasme gevonden werd!

Bondspresidentes

Mej. L. de Hoog 1946-1955

Mw. M. van Bekkum-Velders 1955-1965

Mw. I. Sennema 1965-1970

Mw. J. Wiskerke-van Dooren 1970-1975

Mw. G. Kamphuis-Gijsbers 1975-1983

Mw. E. van Veen 1983-1993

Mw. A.G. van Dijk-Buffering 1993-